

zijn gekromde, sjokkerige pooten, zijn hoeven als lange sloffen, zijn hoogopgetrokken rug, zijn nijdigen kurketrekker-neus en het ééne vinnig-halfgesloten oog, waar hij een satanisch beest van heeft gemaakt; welke vizie iets verklaart van de lang niet 100 pCt. welwillendheid, waarmee hij sommige der Staalmeesters heeft bekeken.

Metsu is geen uitgesproken persoonlijkheid. En dat valt op hem af te dingen als kunstenaar. De beroemde Brieflezeres met Dienstbode (Beit-Coll.) is, hoe prachtig ook op zich zelf, een bleeke en geraamte-zwakke Vermeer; en het Duet (Bearsted-Coll.) en de Heer en Dame aan het Klavier (Ludlow-Coll.) zijn (het dient erkend: 1e klasse) Terborchs. Andere stukken weer doen aan als verwanten van de Hooch's Kelder met Vrouw en Kind (Rijks Museum), en zijn mooiste werk, het Zieke Kind, is p i c t u r a a l een mengsel van de Hooch en Fabritius, en in den zieken blik en het slappe hangen een Terborch (de Geduldige Moeder en het Domme Kind, in het Louvre) op zijn best, misschien zelfs penetranter.

Metsu heeft 1e klasse werk gemaakt, doch steunend op anderen; is dus geen 1e klasse kunstenaar.

Moet een schilder worden beoordeeld naar 't gemiddelde van zijn geheele oeuvre? Of naar het beste deel, dus naar een „Auslese"? Of mag zijn waarde worden bepaald door zijn mooiste schilderij? In het eerste geval zou zelfs geen straat naar de Hooch verdienen te worden genoemd; het tweede geval zou moeilijkheid geven wegens het geringe aantal; in het laatste geval zou hij onder de allergrootsten behooren te worden geteld.

De Kaartspelers (Buckingham Palace) vereenigt in zich alle denkbare kwaliteiten in den hoogsten graad. De compositie, dikwijls aan anderen ontleend, aan E. de Witte, aan N. Maes, aan Vermeer, heeft hier een zuiver persoonlijk cachet en is toch subliem in de verdeeling der kleur-massa's: van den vloer, den zijwand, het venster, de deur, het stuk wand boven de deur, en den menschengroep. De atmosfeer, in ander werk wel eens aan Terborch ontleend, is hier persoonlijk: transparant en helder, en tegelijk warmer. De kleuren zijn elk op zich zelf prachtig, stemmen bovendien harmonieus samen en zijn, zonder te rammelen of het schilderij bont te maken, van een ongelooflijken rijkdom van keuze. De toon mag zijn oorsprong hebben in werk van Fabritius, hij is herschapen tot een persoonlijk iets, en van niet geringere waarde. Dit schilderij bewijst, dat hij in geen enkel opzicht leentjebuurt behoefde te spelen, zoodat aan zwakheid en gemakzucht moet worden geweten, dat hij zoo zelden waarlijk persoonlijk zich heeft getoond. Het zijn de eigenschappen, die ook verantwoordelijk moeten worden gesteld voor het gemiddeld slechte gehalte van zijn werk.

Terborch is een leerling van Hals. En een geestverwant, wat wèl zoo